

CONCLUZII

În primul rând, datele analizei din 2008 sunt comparabile cu cele din studiul efectuat în 2004, practic cantitatea, intensitatea și contextualizarea violenței reproducând constantele din 2004. putem vorbi astfel de o tendință reiterativă a prezenței conținuturilor violente în programele televiziunilor din România. Asocierea dintre televiziuni și cultura violenței rămâne constantă.

În esența lor, rezultatele investigației noastre sunt similare cu cele ale altor cercetări din diferite țări, fie S.U.A., fie țări vest-europene. Similaritatea este explicabilă prin două elemente:

1. Modelul cultural al identității editoriale a televiziunilor din România reproduce, în linii mari, modelul televiziunilor americane și vest-europene;
2. În proporție importantă, programele difuzate de televiziunile din România (îndeosebi ficțiuni, filme, telefilme, seriale, desene animate, etc.) sunt producții de import sau, mai nou, producții autohtone în formate de import (emisiuni de divertisment, clipuri muzicale, seriale etc.). în această ediție a proiectului a fost evaluată și ponderea violenței în programele ficționale de import.

Tendința reiterativă a violenței în programele tv și România este confirmată de următoarele constatări:

1. Dacă în numeroase țări care constituie modele de strategie editorială pentru televiziunile din România, se constată o dublă tendință: una pozitivă, de reducere progresivă a *numărului*, a *ponderii* și a *duratei* în programe a scenelor de violență „reală” și „ficțională”, iar alta negativă, de amplificare a *intensității/negativității* actelor de violență mediatizate (ca efect al acțiunii instanțelor de reglementare a audiovizualului și al campaniilor antivolență ale societății civile), la noi în țară violența televizuală se menține la cote ridicate sub toate trei aspectele menționate (cum s-a văzut în paragraful consacrat prezentării rezultatelor sintetice și în analizele pe canale). Acest fapt indică dominarea, la nivelul televiziunilor românești, al modelului primar al televiziunii senzaționale și consumeriste. Se constată o evoluție paralelă între diversificarea și creșterea violenței în viața cotidiană și punerea în scenă a violenței pe ecranele TV, dar mai ales o prezentare mai **dramatică** și spectaculară a violenței reale în emisiunile informative și o estetizare tot mai spectacularizantă a violenței ficționale. Astfel, violența este prezentată adeseori ca o conduită socialmente acceptabilă; ca o sursă de plăcere normală; scenarizările dau o imagine excesiv conflictualizantă a relațiilor sociale și a rolului violenței ca mod de reglementare a relațiilor sociale.
2. Prezentarea violenței la televiziune, aproape ca un “dat natural” – cum atestă și datele obținute în urma măsurării noastre - amplifică și chiar deturneză modelele narative clasice identificate de autori ca V. Propp și R. Barthes în alte categorii de povestiri, modele care și ele pun accentul pe acțiune și mai puțin pe personaj: astfel *acțiunea violentă* se află în centrul structurii culturale și ideologice de semnificare, iar “violența este reprezentată ca o lege naturală (mai curând decât ca o lege culturală). Ceea ce are darul de a inocenta violența, legea celui mai puternic fiind în acord cu o lege a naturii”. “Unei morale a acțiunii i se adaugă o morală a scopurilor, cu o supravalorizare a înfruntării Binelui și Răului. Această schemă se reproduce utilizând așteptările rituale, ceea ce se observă mai ales în seriile tv., care reactivează redundanțe și recunoașterea codurilor” (Divina Frau-Meigs și Sophie Jehel, *Les écrans de la violence*, Ed. Economica, Paris, 1997, p. 49). Cum

am menționat și în introducerea studiului, cele două autoare subliniază că acest model de reprezentare a violenței în film și la tv. este concordant modelului cultural-valoric american și codului cultural încetățenit și dezvoltat de Hollywood, inclusiv prin utilizarea preferențială a tehnicii “planului mediu” și a “planului apropiat” de filmare a acțiunii. Consecința acestor tehnici de filmare care constă în plasarea violenței “în zona interpersonală”, înseamnă, de fapt, apropierea zonei de agresiune de “zona intimității” până la punctul confundării lor (Ibidem). Combinarea unei scheme cultural-valorice maniheiste și naturalizante (lupta Binelui și Răului, legea celui mai puternic, înfruntarea ca trăsătură a interacțiunii umane din zona interpersonală intimă – ceea ce vedem sistematic în schema narativă a serialelor americane difuzate și la noi) cu procedeul tehnic al filmării preferențiale în “plan apropiat” (deci asocierea dintre o anumită schemă narativă și anumite procedee de vizualizare), favorizează reprezentarea violenței și agresivității ca un fapt uman natural (mai puțin cultural), ceea ce conduce la o reprezentare a violenței televizuale într-o perspectivă apropiată darwinismului social. Consecința mai generală a acestei combinații de schemă narativă și de tehnică a filmării constă, în cele din urmă, în a amalgama până la anulare elementele specifice tramei narrative ficționale și a modurilor în care oamenii își fac dreptate. Violența nu apare doar ca legitimă (în anumite situații ale povestirii), ci chiar ca ceva natural, ceva care ține de firea lucrurilor: *logica narativă* a acțiunii și interacțiunilor violente se impune ca o *logică naturală* a lumii reale a oamenilor.

Ca și în țările vest-europene, televiziunile private dețin ratinguri și cote de piață superioare față de televiziunea publică, încât modelul spectacular-senzaționalist impregnat de elemente ale „culturii violenței” a devenit dominant și în România. Cu precizarea că, după indicatorii clasici ai violenței televizuale amploarea scenarizării violenței în programele TV din Români o depășește pe cea din țările de referință menționate.

Pe de altă parte, odată cu ceea ce Olivier Moeglin numește „hiperviolența specifică cinematografului anilor '90”, se nuanțează acest maniheism, mergându-se până la încercarea de impunere a unui nou model cultural, caracterizat de un antierou simpatic, care nu mai este în totalitate negativ, ci uneori se manifestă chiar uman, spre deosebire de eroul care este uneori incapabil să își adapteze morala, prea normativă și riguroasă, la situații concrete din viața cotidiană, ceea ce îl face, relativ antipatic telespectatorului. Acest model cultural, vehiculat în filme precum *Erou din întâmplare*, *Leon* etc., a suscitat o amplă discuție asupra caracterului prejudiciabil și a posibilei influențe negative pe care o poate avea asupra publicului, în special cel tânăr, prin faptul că realizează o amalgamare a valorilor și a caracterelor umane.

3. Reprezentarea violenței la televiziune este, deasemenea, tributară unor specificități, constrângeri și atribute tehnologice și de coduri comunicaționale ale mediului televizual: *dispozitiv televizual, coduri narrative, de scenarizare, de vizualizare*, care comportând note dominante “*caracterul repetitiv și banalizat*”, spectacularizant, simplificator și senzaționalist al discursului televizual. Schemele, codurile și semnificațiile prezentării conținuturilor violente la televiziune puse în evidență în cercetări de referință americane și europene, cercetări efectuate prin *analize de conținut, analize de imagine, analize naratologice*, aplicate, pe de o parte, emisiunilor de *ficțiune*, iar pe de altă parte emisiunilor *informative* (telegazete, magazine de informare) se regăsesc deci frecvent și în programele de TV analizate în cadrul acestui proiect. De exemplu, în desenele animate este semnificativă amalgamarea elementelor de real și ficțional care compun universul prezentat. Ca urmare, indicatorii violenței, corelați cu gradul de **autenticitate** al

universului prezentat sporesc gradul de nocivitate al violenței din desenele animate. Imaginile violenței sunt mai directe, mai insistente, mai repetitive, ca spre exemplu în prezentarea celor mai dramatizante scene violente în benzile-anunțuri, promo-uri difuzate la ore contraindicate pentru copii și care sugerează o suprareprezentare a violenței la televiziune.

4. O altă trăsătură pe care o subliniază mai mulți autori este *banalizarea reprezentării violenței în operele de ficțiune*, caracteristică evidențiată, de timpuriu, încă din 1967, de către George Gerbner, pionier la studiilor despre violența mediatică. Ca răspuns la o cerere a Departamentului american al sănătății, G. Gerbner a forjat o metodologie a analizei de conținut și măsurării “indicatorilor culturali”, primul mare proiect de *evaluare cantitativă* a prezenței violenței în programele tv. Cum am menționat deja, metodologia elaborată și testată de Gerbner iar apoi și de numeroși cercetători europeni a constituit modelul de referință teoretic și metodologic al proiectului de față.
5. Schemele analitice aplicate în studiul nostru și-au dovedit relevanța, fiind similare cu cele din alte studii, mai recente, cum este cazul UCLA (Center for Communication Policy, condus de Jeffrey Cole). Aceste studii procedează la o analiză calitativă a reprezentărilor violenței urmărind aprecierea: 1. Contextului violenței tv.; 2. Nivelul de gratuitate al scenelor violente; 3. Modul de integrare narativă în trama discursivă; 4. Forme de reprezentare a violenței inacceptabile pentru americani, inclusiv cele incluse în desene animate care valorizează excesiv violența (Batman, X-men, Power Rangers) sau în seriale difuzate internațional, ca Texas Walker Ranger, X-files etc. Studiile mai constată o tendință de reducere a violenței în programele difuzate în prima parte a serii (protecția minorilor), dar pe de altă parte, în general, seriile produse în anii '90 conțin tot mai multă violență (Jeffrey Cole, director, The UCLA Television Violence Monitoring Report, UCLA, sept, 1995, apud lucr. cit., pp. 54-55), acesta fiind, cum s-a văzut, și cazul multor programe difuzate de televiziunile din România.

Proiectul se bazează pe o metodologie complexă: *analiza de conținut* a unui eșantion de 2.500 ore de programe (ficțiuni, reality show-uri, clipuri muzicale); analize ale impactului (anchete, focus grupuri) programelor violente asupra tinerilor; măsurarea receptivității și eficienței sistemelor de avertizare (a signaleticii antiviolență); receptarea acțiunilor sociale și educative antiviolență; analiza statisticilor privind violența din orașele și comunitățile americane (între 15-24 de ani, omuciderea este a doua cauză a mortalității la această vârstă în SUA; pentru tinerii negri este chiar prima cauză de mortalitate; tot la trei ore un copil american este victima unei violențe armate cauzatoare de moarte) (cf. lucr. cit., p. 55). Studiile conchid că violența tv. este un factor de risc serios pentru creșterea comportamentelor violente ale tinerilor. Combinând analiza de conținut cu un studiu de psiho-sociologie a comportamentelor, cercetătorii americani ajung la concluzia că minorii și tinerii expuși masiv la programe violente de tv. sunt cei mai înclinați la comportamente violente, la teamă și insecuritate sau la desensibilizare. După ei, principalele elemente “negative” ale programelor violente rezidă nu doar în frecvența și durata actelor de violență prezentate, ci și în modul de scenarizare/cadrare/semnificare a violenței:

- prezentarea de personaje atractive implicate în violență, ca autor sau victimă;
- utilizarea armelor;
- scenarizarea realistă a violenței;
- absența sancțiunii actelor de violență;
- evitarea suferinței și a consecințelor reale ale violenței;

- amestecul de violență și umor. (Cf. D. Frau-Meigs, Sophie Jehel, “Les Écrans de la Violence”, Economica, Paris, 1997, p. 56). Ultimele patru forme de contextualizare și de scenalizarea violenței marchează mai semnificativ violența televizuală din România.
6. În ansamblul, rezultatele studiului nostru sunt concordante cu datele obținute în alte studii din străinătate, cum este studiul Mediascope (SUA, 1995), care a relevat următoarele date:
- “57% dintre programele analizate conțin violență;
  - 33% dintre programele violente conțin nouă interacțiuni violente sau mai multe (o aceeași scenă de interacțiune – să zicem într-un taxi – poate conține mai multe acte de violență);
  - 15% dintre programe erau însoțite de avertismente/signaletică antiviolență;
  - 51% dintre scene se desfășurau în contexte realiste;
  - 73% dintre scenele violente conțineau acte de violență nepedepsite;
  - 39% dintre programe erau prezentate cu umor;
  - 58% dintre interacțiunile violente nu arătau suferința;
  - 44% dintre scene violente apăreau ca justificate” (Cf. lucr. cit., p. 56).

Evaluări asemănătoare au fost efectuate în Marea Britanie (Universitatea din Sheffield, 1995, studiu comandat de către Independent Television Commission și British Broadcasting Corporation și aplicat pe un eșantion de patru săptămâni consecutive de programe difuzate pe patru canale hertziene și patru canale difuzate prin sateliți). Studiile au arătat scăderea duratei scenelor de violență în ansamblul programelor, iar pe de altă parte o intensificare a reprezentării violenței (efect pervers al diversificării și competiției dintre programe).

Am considerat util pentru valoarea de cadru de referință pentru scenarizarea și semnificarea actelor de violență din programele TV sa reamintim datele și constatările de mai sus, menționate și în raportul studiului din 2004.

Rezultate similare au fost consemnate în Germania: după prof. Jo Groebel acestea constau în: relevarea caracterului decontextualizat al actelor de violență. Astfel, în 39% din scene agresorul nu e cunoscut, sancțiunile apar doar în 12% din cazuri, în 73% din cazuri violența nu atrage nici o consecință pentru agresori, în 35% din cazuri actele sunt comise cu sânge rece și intenționate, cu premeditare.

7. Prezentarea violenței, cel puțin la nivel ficțional, situează canalele TV din țara noastră într-o poziție mai negativă în raport cu cele europene și cele americane. Cum s-a văzut din comparația programelor conținând violență din **SUA, Canada, Franța și România**, comparație care infirmă o presuposiție curentă: contrar a ceea ce se crede îndeobște, după cei *doi indicatori de bază* (procentajul emisiunilor conținând violență și frecvența scenelor violente pe oră), ponderea violenței este mai scăzută în programele tv. nord-americane, comparativ cu cele franceze (oarecum reprezentative pentru Europa), îndeosebi în orele de audiență ridicată și cu cele canadiene. Și, de asemenea, ponderea procentuală a conținuturilor violente este mai mică în țările respective decât în România, chiar dacă după unii indicatori s-au înregistrat unele diminuări ale conținuturilor violente în 2008 față de 2004.

Alte date sunt, de asemenea, importante: după 1993, conform evaluărilor bianuale efectuate de G. Gerbner în cadrul Cultural Indicators Project, numărul secvențelor violente pe oră a continuat să scadă în SUA, în timp ce în Franța (și în alte țări europene sau extraeuropene) numărul acestora a crescut datorită programelor importate conținând mai multă violență, îndeosebi cele provenite din SUA, ceea ce și mărește procentajul emisiunilor și secvențelor violente în țările europene. În eșantionul CSA (Franța, 1995),

55% din emisiuni erau de origine americană și conțineau un procentaj de 65% de imagini violente (superior procentajului de 19% din emisiunile franceze, difuzate în prima parte a seriei). Și în România, mai ales pe canalele care difuzează programe de ficțiune, cele de import, în special americane, amplifică ponderea violenței ficționale.

8. **Violența reală**, adică cea prezentă în telejurnale (considerată de jurnaliști nu atât ca produsul media – ca în ficțiuni – ci ca un dat al lumii reale) are o pondere importantă în economia emisiunilor informative, cum arată, sistematic, studiile americane, dar și studiul pentru proiectul de față:

Tabel – 1.798 subiecte selecționate (aleator) din 100 telejurnale pe patru rețele americane (CNN, CBS local, CBS Netwar, WWOR)

Categoriile de violență, conflicte, suferințe (VCS)	
1	Crima violentă
2	Tragedii și catastrofe
3	Conflicte fără violență
4	Conflicte sociale, colective (etnice)
5	Războaie, conflicte militare
Procentajul știrilor violente	
1	53,4% din știrile analizate erau consacrate unor subiecte VCS
2	2/2 din jurnale începeau cu știri din categoria VCS
3	64% dintre primele știri țineau de VCS

(Studiul a acoperit un eșantion de telejurnale difuzate în cursul a șase luni – septembrie 1991 - martie 1992). Proiectul românesc realizat în noiembrie 2004 releva o poziționare majoritară a știrilor violente în prima parte din structura telejurnalelor.

9. Mecanismul relației “dintre virtual, serie, repetiție”, ireversibilitate (moartea și rănilor sunt ireversibile), spectacol și imagini șoc – care suscită emoția și ocultează mecanismele de “apărare psihologică” fac ca violența televizuală “să devină un scop în sine, unilateral și reducător, aparent inevitabilă, întrucât este reprezentat doar procesul derulării interacțiunii violente” (Meigs-Jehel, lucr. cit., p. 71). Este și semnificația dominantă a scenelor de violență televizuală din țara noastră, îndeosebi din ficțiuni și desene animate.
10. O altă concluzie importantă a cercetărilor (mai ales ale echipei americanului G. Gerbner) – care este susținută și de studiile echipei noastre - constă în demontarea argumentului (cu care se apăra radiodifuzorii și programatorii) că gustul și cerințele publicului sunt responsabile pentru ponderea programelor violente. Făcând o paralelă “între audiențe de programe violente și non-violente” (difuzate în paralel), G. Gerbner a constatat că audiențele celor mai violente programe nu sunt superioare, ci dimpotrivă, programelor non-violente. Examinând preferințele de consum televizual în cursul seriei, autorul american a constatat că publicul își manifestă predilecția pentru programele non-violente difuzate în paralel.
11. Studiul video-clipurilor publicitare pentru lansarea de discuri și albume de muzică “nouă” prezintă, de asemenea, interes: studiul efectuat în SUA (1986) de Sherman și Dominick a identificat scene de violență în 57% din video-clipurile difuzate. Clipurile muzicale difuzate în România conțin o proporție asemănătoare de violență

12. Studiarea comparativă pentru a evidenția nivelul de violență din programele (seriale, telefilme etc.) *importate*, îndeosebi din SUA, a stat în atenția analizei noastre din 2008. Datele sunt semnificative. Toate studiile comparative transculturale asupra violenței televizate au arătat că programele importate din SUA sunt mult mai violente decât cele produse în alte țări. În această privință sunt operate următoarele diferențieri comparative: 1. între emisiuni de același gen, provenind din diferite țări; 2. dozajul diferitelor tipuri de emisiuni importate fiind nu doar intensitatea violenței în același tip de programe, ci și proporția seriilor, programelor dramatice și a desenelor animate importate, mai ales a celor din SUA, care tind să amplifice nivelul violenței televizate în anumite intervale orare, inclusiv în prime time, când “televiziunea familială” este mai prezentă. Comparația privește ponderea violenței în seriale și filme de acțiune, de aventură, polițiste. Este importantă compararea situației din România cu cea din alte țări (pe aceste subiecte) cum ar fi Anglia (unde ficțiunile violente ocupă circa 19% din grila de programe față de 37% în SUA și unde, ca urmare a măsurilor luate, ponderea violenței a fost redusă, în cazul BBC, de la o medie de 2,1 acte violente pe oră la 1,4 acte); cu Canada, unde episoadele violente proveneau în marea lor majoritate din SUA (96% dintre episoade și 88% din programe); cu situația din țări vest-europene (ca Franța), unde regimul “cotelor”, adoptat de Uniunea Europeană prin Directiva “Televiziunea fără frontiere” a redus considerabil ponderea programelor importate de peste ocean, îndeosebi a celor violente. Cercetarea noastră indică o pondere foarte ridicată a violenței în filmele de acțiune importate din SUA (53%), dar și în cele de producție autohtonă (41%).
13. În ce privește dezbaterile televizate, cele mai ridicate frecvențe de interacțiuni violente (mai ales psihologice, ca ‘umilire’, ‘ridiculizare’ și ‘declasare’ a protagoniștilor, precum și verbale) au fost identificate în dezbateri, unele cu caracter pre-electoral. Violența verbală a înregistrat în 2008 cea mai mare cotă în raport cu celelalte tipuri. Manifestările violenței verbale reprezintă cu siguranță amplificarea unui fenomen denumit prin sintagma „violențe de incivilitate” tot mai răspândit în media și în interacțiunile cotidiene. Unii autori chiar conchid că violențele de limbaj verbal, atât de frecvente pe ecran (dar și în viața cotidiană, pot fi mai șocante și potențial mai periculoase (adăugând „și cuvintele pot ucide”), deci mai condamnabile decât imaginile violente.

Durata medie a violenței verbale depășește, în general, toate celelalte tipuri de violență. Excepție face doar canalul public TVR1 unde, deși valorile medii ale violenței sunt mai scăzute, violența psihologică este mai puternică decât cea verbală. Comparativ cu dezbaterile fără candidați la funcții politice, dezbaterile electorale se dovedesc mai puțin violente decât acestea la nivel verbal, dar mai violente la nivel psihologic. Formele violenței din dezbaterile cu candidați prezintă un potențial nociv mai ridicat la adresa demnității umane (se accentuează insultele, etichetările în termeni fizici, umilirea adversarilor, plus o formă de violență psihologică nemaiîntâlnită în dezbaterile fără candidați: ridiculizarea).

14. Contextualizarea actelor de violență adoptată în studiul de față și-a dovedit relevanța și pertinenta permițând stabilirea proporției categorizărilor de semnificare adoptate:
- Acte și scene de violență “gratuită”;
  - Scenele de groază;
  - Acte și scene de violență “legitimă”;
  - Acte și scene de “autoapărare”;

- Acte și scene incluse logic într-o tramă narativă;
- Violența ca joc și amuzament;
- Actele și scenele de “exaltare” a violenței;
- Prezența și utilizarea armelor;
- Acte și scene care supradimensionează reprezentarea violentă a lumii, societății, grupurilor, indivizilor;
- Acte care redau viața și pericolele care o amenință, exercitând o funcție de avertizare;
- Violuri, tâlhării, omucideri;
- Violența ca pedeapsă sau recompensă;
- Acte de violență atractivă (eroi salvatori etc.);
- Limbaje: obscen, pornografic, jargon, argou, obraznic, insolent (de la înjurături la glume de mahala).

Prezentările merg de la cele mai atroce forme de brutalitate fizică (omuciderile) la agresiunile verbale, adeseori semnificate ca simple transgresiuni ale moralei sau doar ca „irupții al iraționalului”.

Semnificativ este faptul că, în programele difuzate de televiziunile din România, primul loc este deținut de violența verbală, și nu de cea fizică, cu unele diferențe între violența „reală” și cea „ficțională”.

15. Studiul permite, de asemenea, și clasificarea emisiunilor după gradul susceptibil de a produce efecte asupra minorilor și a tinerilor:

- Imitația și învățarea socială (identificarea copiilor cu personaje agresive);
- Impregnarea (asimilarea, chiar inconștientă, a stilului violent de relaționare umană);
- Dezinhibarea (imaginile care pot favoriza în grad înalt trecerea minorilor la acte violente);
- Desensibilizarea și repetarea frecventă a scenelor violente reduce sensibilizarea copiilor la violență și sporește gradul de acomodare a acestora cu actele violente;
- Catharsis (eliberarea de pulsuni agresive);
- Incubație (frică, spaimă, insecuritate).

Aspectul cel mai nociv constă în scenarizări ale raportului ambivalent ale individului cu violența, pe de o parte teamă și respingere, iar pe de altă parte, fascinație, plăcere, televiziunea accentuând atracția și fascinația prin spectacularizarea violenței.

Dacă în cazul violenței ficționale diferența dintre programele difuzate de canalele publice și cele private este net în favoarea primelor, în ceea ce privește violența reală (frecvență, ponderi și durată), televiziunile publice și cele private se situează pe poziții foarte apropiate. Diferă însă contextele de semnificare: în cazul canalelor private, accentul cade pe caracterul spectacular și de „fapt divers” al știrilor violente, pe când canalele publice sunt mai atente în sensul valorizării dimensiunii de prevenire și de avertizare, de sancționare a mediatizării faptelor de violență. Violenta ficțională deține cote ridicate și cu potențial de risc al influenței nocive înalt.

16. În cazul canalelor de **desene animate** (CN, J, MM) ponderea duratei actelor de violență din o oră de emisiune este extrem de ridicată: CN are 21 de minute de violență într-o oră de program. În compensație, frecvența actelor de violență pe oră de emisiune a scăzut, fiind în medie 20 de acte de violență pe oră. Evident că cea mai importantă concluzie este aceea a necesității continuării, aprofundării și diversificării – cu metode cantitative și calitative variate – a acestui gen de studii.

CUPRINS

1. Introducere / 1
2. Metodologie / 4
3. Rezultate sintetice / 21
4. Comparații între canale, referitoare la violența de tip „real” / 25
  - a. Analiză comparativă a principalelor buletine de știri / 25
  - b. Analiză comparativă a emisiunilor de divertisment / 29
  - c. Analiză comparativă a reality-show-urilor / 32
  - d. Analiză comparativă a emisiunilor de dezbateri / 34
5. Date generale pentru toate cele 10 canale analizate, pentru tipul de emisiuni “reale” (știri, divertisment, dezbateri, reality-show-uri) / 37
  - a. Actorii actelor de violență reală / 37
  - b. tipul actelor de violență / 39
  - c. Contextualizarea actului de violență / 41
6. Analiza violenței reale pe canale / 46
  - a. ProTV / 46
  - b. Antena1 / 73
  - c. TVR1 / 90
  - d. Antena3 / 97
  - e. Realitatea / 108
  - f. OTV / 117
  - g. KanalD / 126
  - h. B1TV / 129
  - i. Acasă TV / 136
  - j. Prima TV / 140
7. Reprezentarea violenței ficționale în audiovizualul românesc / 150
  - a. Frecvența actelor de violență / 151
  - b. Durata actelor de violență ficțională / 153
  - c. Analiza actelor de violență în funcție de tipul de emisiune / 157
  - d. Tipologia actelor de violență / 161
  - e. Formele de manifestare ale violenței ficționale / 166
  - f. Actanții scenelor de violență. Agresori și victime / 169
  - g. Contextele în care au loc actele de violență / 179
8. Reprezentarea violenței televizuale pe canalele de desene animate / 190
  - a. Frecvența actelor de violență / 192
  - b. Durata actelor de violență / 194
  - c. Tipologia actelor de violență / 197
  - d. Actanții scenelor de violență. Agresori și victime / 209
  - e. Analiză comparativă a agenților violenței din emisiunile de desene animate / 222
  - f. Contextele în care au loc actele de violență / 225
  - g. Comparații cu reprezentarea violenței din desenele animate din 2004 / 234
9. Analiza publicității și a promo-urilor / 236
10. Concluzii / 244